

MÖJLIGHETER OCH HINDER FÖR UNGA FRÅN YTTERSTADEN ATT FÖRVERKLIGA SINA DRÖMMAR

En förstudie till en möjlig etablering av Changers hub i Hjällbo, Göteborg

Projektledare: Victoria Escobar

Författare: Gabriella Olofsson

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	3
Changers hub	3
Metod.....	5
2. Sammanfattning	6
3. Kommunal områdesutveckling	8
Områdesutveckling i Göteborg	10
Social innovation	11
Changers hub är en innovativ aktör.....	13
4. Perspektiv på Göteborg.....	14
En polariserad stad	14
För vem är framgång inte möjlig?	15
En stad som saknar entreprenörsanda.....	18
Ett välgörenhetsarbete som inte utmanar rådande strukturer.....	19
Varför behövs Changers hub?.....	21
5. Reflektioner	24
6. Slutsatser	26
Litteratur	28

1. Introduktion

Bostadssegregationen i svenska städer sammanfaller med en social, ekonomisk och kulturell segregation som resulterat i en samhällets tudelning mellan det privilegierade majoritetssamhällets etniskt och kulturellt homogena majoritet och de socialt och ekonomiskt marginaliserade områdenas mångfald av språk och traditioner. Det är områden som består av flerfamiljshus byggda inom miljonprogrammet 1965–75 och som domineras av hyresrätter. Människor som bor där har inte tillgång till samhällets resurser på samma sätt som människor i andra delar av staden. Områdena kallas allmänt för 'förorten'. Media förmedlar berättelser om social oro, våld och kriminalitet från förorten samtidigt som politiker och samhällsdebattörer kallar dem för 'utsatta'. Barn som växer upp där lär sig att det omgivande samhället betraktar deras hem som en dålig plats. Alby i norra Botkyrka är en sådan plats och där startade Changers hub sin verksamhet. Changers hub pratar hellre om ytterstaden och innerstaden än om förorten. 'Förorten' och 'ytterstaden' kommer därför omväxlande att användas i den här texten.

Unga som växer upp i ytterstaden upplever ofta att möjligheterna till framgång som samhället erbjuder inte är till för dem - möjligheterna tillhör majoritetssamhällets unga. De saknar positiva förebilder i sitt bostadsområde eftersom de som når framgång ofta flyttar från trakten när de har möjlighet. De positiva förebilderna lämnar efter sig ett tomrum där en gemenskap kring vad som är möjligt skulle ha kunnat frodas. Tomrummet upptas istället av negativa förebilder som fått framgångens aura genom destruktiva val. De syns för att de har tid och för att de är på plats. Det är också den sortens framgång som når "berömmelse" genom media. Följden blir att många unga har svårt att se någon mening med att drömma större trots att de klarar skolan och får jobb. De får svårare att göra konstruktiva val för sin framtid och blir lätt kvar i den begränsande bilden av vad som är möjligt för dem.

Changers hub

Changers hub arbetar med en grupp unga som vanligtvis inte är i fokus för insatser i ytterstaden: unga med idéer och drömmar som de vill kunna utveckla, konkretisera och förverkliga. För Changers hub är möjligheten för unga i ytterstaden att bli framgångsrika en fråga om demokrati. Att demokratisera framgång handlar om att själv få definiera vad framgång är utifrån sina egna drömmar utan att begränsas av omgivningens förväntningar eller fördomar. Att demokratisera framgång handlar också om att hantera de yttre eller strukturella hinder som

begränsar möjligheterna för unga från ytterstaden. Changers hub utmanar den ensidiga bilden av ungas utsatthet i förorten, men gör det inte som ett socialt projekt. Changers hub vill inte bli behandlad som en mottagare av företagens pott för socialt ansvarstagande. Målet är att skapa ekonomiskt, miljömässigt och socialt långsiktigt hållbara relationer som bidrar till att demokratisera framgång.

Changers hub arbetar med **inspiration** för att locka fram insikten att *du kan*, med **kunskap** genom coachning och kurser i sådant som ger verktyg att gå vidare med en idé, och med **nätverk** som ger tillgång till kontakter som ofta är en förutsättning för att lyckas. Det handlar om att stärka individen till att våga drömma större men också om att vidga perspektiven hos arbetsgivare, företag och finansiärer som ofta ignorerar potentialen och kraften hos unga i förorten. Genom att också arbeta med näringslivet byggs broar och skapas mötesplatser som leder till en positiv utveckling för alla.

Changers hub främjar en kultur som säger att var och en både ger och tar emot. Verksamheten skapades inte för att göra något för någon annan. Det handlar om ett 'vi' där alla har något att ge. Tillsammans utvecklas ett nätverk och kunskaper som ytterstadens unga behöver för att utjämna startsträckan mellan dem själva och majoritetssamhällets unga. Med Changers hub växer en *Community of Changers* som bygger ett allt större nätverk in i arbetslivet. På så sätt kommer allt fler förebilder som liknar varandra i bakgrund och erfarenhet kunna inspirera dem som ännu inte vågat, vetat, kunnat drömma. Metoden är döpt till *Social Recycling*.

Med stöd från stiftelsen Natur och Kultur har Changers hub under året 2020 undersökt möjligheterna att starta en hub med säte i Hjällbo. Likheterna i den socioekonomiska och etniska segregationen mellan Göteborg och Stockholm indikerar att det finns ett behov av en Changers hub också i Göteborgsområdet. Frågan om en etablering är dock knepig för en organisation vars styrka ligger i den lokala förankringen. För att verksamheten ska fungera krävs ett förtroendekapital i området. Förankringen i Hjällbo och förståelse för ungas vardag där krävs för att få legitimitet och skapa de rätta förutsättningarna för en lyckad etablering. Processen måste ägas av personer som kommer från området och som de boende känner tillit till. Det måste vara personer som själva vet vad det innebär att växa upp i det här området och som är förtrogna med lokala hinder och möjligheter. Vi behövde ta reda på hur olika människor ser på möjligheterna och hindren för unga från ytterstaden att förverkliga sina drömmar i Göteborg. Samtidigt behövde vi ta reda om det fanns individer som var intresserade av att ta sig an utmaningen att etablera en Changers hub i Hjällbo.

Metod

För att komma i kontakt med personer som kunde beskriva situationen i Hjällbo och i Göteborg med utgångspunkt i den ojämlika startsträckan använde vi oss av snöbollsmetoden. Vi började med personer som bor i Göteborg och redan fanns i Changers hubs nätverk. De tipsade oss om andra vi borde prata med. Några personer tog själva kontakt under resans gång. När vi märkte att samma personer började återkomma som förslag insåg vi att vi nog ringat in de personer vi behövde för studiens ändamål. Det resulterade i samtal med ca 30 personer från olika bakgrunder och samhällssektorer, som bor i olika delar av staden och har olika professionell inriktning. Vi har pratat med anställda i Göteborgs stad, i bostadsbolaget Poseidon, på Chalmers, i den ideella sektorn, i näringslivet, unga vuxna som jobbar på verkstadsgolvet, som egenföretagare, konsulter och med studenter. Vi har pratat med unga vuxna boende i Hjällbo, Angered, Hammarkullen och i innerstaden.

Rapporten inleds med en inblick i kunskapsläget vad gäller kommunal områdesutveckling, vilket bidrar till att förklara varför Changers hub sticker ut som en annorlunda aktör i förorten. Göteborgs stads arbete med områdesutveckling enligt budgeten 2020 presenteras helt kort eftersom det hjälper oss att koppla det som berättas för oss till sin kontext. Det var också intressant att titta lite på begreppet social innovation, som återkommer i AB Framtidens strategi, för att reflektera det innovativa med Changers hubs arbetssätt. I nästa avsnitt sammanfattas resultatet av de samtal vi haft. Avslutningsvis reflekterar vi över vad de intervjuade personernas tankar och erfarenheter säger oss för att därefter landa i några slutsatser kring hur vägen framåt kan se ut.

2. Sammanfattning

I Göteborgs stads budget för 2020 framgår att politikerna i Göteborg har valt att gå efter polisens lista över utsatta områden för att skapa en jämlik stad. Målet är att stadens ”särskilt utsatta” områden ska vara avförda från polisens lista senast 2025. Från samtalen förstod vi att ytterstaden betraktas som farlig av majoritetssamhället och fokus i områdesutvecklingen ligger på att minska kriminaliteten. Därför blir målgruppen för många insatser unga som inte är motiverade i skolan och är i riskzonen för att göra destruktiva val. Att det är viktigt att också stötta unga med driv, kraft och drömmar syns inte i problemdefinitionen. Vi kunde konstatera ingen vi mötte pratade om att näringslivet var en aktör med betydelse för en socialt hållbar utveckling av staden. Ett narrativ som säger att unga i förorten är kriminella bidrar till att arbetsgivare inom kvalificerade yrkesområden inte letar efter framtida medarbetare i förorten.

Göteborgs stad verkar sakna en övergripande strategi för en långsiktig områdesutveckling. Satsningar görs på ett område i taget vilket utarmar områden som inte har turen att ha eldsjälarna i den lokala kommunala förvaltningen. Hjällbo visar sig vara ett sådant område. I Hjällbo finns känslor av bitterhet, hopplöshet och stort avståndstagande till kommunen bland dem vi talade med. Unga i området saknar kunskap om hur kommunen fungerar och har svårt att hitta relevant stöd för sina idéer. I botten finns en bristande tillit mellan staden och invånarna i Hjällbo som bara växer ju fler negativa erfarenheter unga gör i mötet med kommunen.

Alla vi talade med välkomnar Changers hub till Göteborg. Politikerna anses inte ha kompetensen och ingen samlar näringslivet för en socialt hållbar stadsutveckling. Berättelserna bekräftar att det är bärarna av det lokala narrativet som måste vara aktörer i utvecklingen av ett Changers hub i Hjällbo. Därför föreslås följande för nästa steg:

- Fler möten behövs för att hitta allierade både i det lokala civilsamhället och i den kommunala beslutshierarkin. Det är viktigt att de personer som ska förankra Changers hub i det lokala civilsamhället i Hjällbo och andra ytterstadsområden är på plats för de fortsatta samtalen. Det är samtal som till en början kommer vara omgärdade av ömsesidig misstro och det kommer troligen att ta tid att bygga tillit.

- En samfinansiering som inkluderar kommun, bostadsbolag, näringsliv, stiftelser och andra givare behöver säkras som ger tid och utrymme att påbörja ett långsiktigt samskapande.
- Det behövs en lokal i Hjällbo som är neutral i förhållande till andra aktörer, som fungerar för Changers hubs ändamål och är tillgänglighetsanpassad.
- Så snart det finns personal på plats kan aktiviteter i form av coachning och inspirationsföreläsningar börja ta form i liten skala under hösten 2021.
- En följeforskning av etableringsprocessen vore önskvärd, dels för att tillförsäkra att etableringsprocessen inte går vilse och dels för att kunna bidra till forskning och kunskapsutveckling för en hållbar stadsutveckling.

3. Kommunal områdesutveckling

En kunskapsöversikt över de senaste femton årens lokala insatser för att hantera bostadssegregationens negativa effekter visar att områdesutveckling är en strategi som utgår från beskrivningen av ”förorten” som en problemfylld plats¹. Där bor människor som inte är integrerade i samhället och där riskerar parallellsamhällen att utvecklas. Det handlar i allmänhet om bostadsområden där en mångfald kulturer och språk samsas och där syftet med insatsen är att ”normalisera målgruppen” gentemot majoritetssamhället. Ordet segregation förklaras i kunskapsöversikten som ett ”åtskiljande, där segregation upprättar och bekräftar en hierarkisk skillnad mellan minst två grupper”².

Områdesutvecklingsinsatser utgår ofta från en syn på de majoritetssvenska bostadsområdena som ett normaltillstånd. Normala bostadsområden behöver inte definieras och betraktas inte som ett problem i den segregerade staden. Fokus ligger istället på områden där segregationen skapar negativa konsekvenser. Åtgärder för att minska segregationen riktas därför mot vissa utvalda bostadsområden, även om kommunala policydokument ibland kan beskriva segregationen som ett stadsövergripande strukturellt problem. Kunskapsöversikten visar att hela staden-perspektivet i praktiken försvinner när det kommer till konkreta insatser. Forskare menar att så länge problemen i förorten inte uppfattas som ett hot mot majoritetssamhällets politiska och ekonomiska strukturer så kommer inga strukturella förändringar att äga rum. Roelofs och Salonen citerar Susanne Urban som hävdar att

de som har makt över problemformuleringen placerar problemet utanför sig själva. Genom att problemet geografiskt avgränsas till vissa bostadsområden behöver rådande maktordning inte rubbas. Det är ”dom” som har problem, inte ”vi”³.

Ett mål som ofta återkommer i områdesutvecklingen handlar om att öka tilliten till kommunen och att öka det demokratiska deltagandet hos de boende i området. Det framgår dock av studier och utvärderingar att det finns få möjligheter till reellt inflytande genom de projekt som initieras. Eftersom arbetet bedrivs i projektform är de deltagandeprocesser som äger rum

---

¹ Roelofs, Kim och Salonen, Tapio (2019) *Insatser i ”utsatta” områden. En analys av 20 års områdesutveckling och lärdomar inför framtiden*. Bostad2030, www.bostad2030.se Hämtad 2020-11-24

² Ibid, s. 14

³ Ibid, s. 15

isolerade från ordinarie verksamheter. Även om ett projekt kan ha skapat bra processer så upphör de när projektet är slut. Roelofs och Salonen konstaterar att många projekt lägger mycket ansvar på den enskilda individen att bli mer aktiv medan statens och/eller kommunens ansvar för att motverka segregering och samhälletsstruktur ignoreras.

På detta sätt blir de problem som orsakas av (boende)-segregation konstruerade som om de skulle kunna lösas av de människor som blir utsatta för dem⁴.

Sedan 2015 har polisen utvecklat kriterier som kategoriserar ett områdes utsatthet för kriminalitet, droghandel och våldsbejakande extremism. Det finns tre kategorier: risk, utsatthet och särskilt utsatthet. I kunskapsöversikten framgår att listan över särskilt utsatta områden ibland spelat en roll för vilka områden som prioriteras i områdesutvecklingen. Utifrån det perspektivet tenderar områdesutveckling att bli en fråga om säkerhet och trygghet medan frågor som rör ojämlika uppväxtvillkor osynliggörs.

Om hela staden-perspektivet saknas i områdesutvecklingen så återfinns den i forskning om städernas hållbara utveckling⁵. Studier visar att stadens tillgänglighet inte bara handlar om fysiska platser och infrastruktur, utan påverkas i hög grad av hur människor i olika delar av staden upplever stadens tillgänglighet (*notional accessibility*), vilket i sin tur styrs av känslor av tillit till och förtroende för stadens institutioner⁶. Tillit skapas dock inte enbart genom att staden tycker sig leverera vad den ska. När de boendes levda erfarenheter inte tillåts påverka utvecklingen skapas känslor av misstro och avståndstagande som förstärker en upplevelse av att inte räknas in i staden⁷. Användbara modeller och mätmetoder behöver utvecklas för att forskningen bättre ska kunna fånga upp stadens *upplevda* tillgänglighet hos människor som bor i förorten⁸.

---

⁴ Ibid, s. 31

⁵ Mistra Urban Futures, ett internationellt forsknings- och kunskapscentrum med säte i Göteborg, var ledande på områden under perioden 2010-2019. Centret ombildades 2020 till Centre for Sustainable Urban Futures och hör idag till Chalmers och Göteborgs universitet.

⁶ Legeby, Ann och Hansson, Stina (2020) Perspectives on accessibility: elaborating methods and approaches with the aim to improve local living conditions. Mistra Urban Futures Policy Brief 2020:01

⁷ Hansson, Stina (2018) *Tillit och områdesutveckling, erfarenheter från Hammarkullesatsningen*. Göteborg: SDF Angered och Göteborgs universitet

⁸ enligt Staffan Claesson från Mistraprojektet Accessible Cities (2020-12-08)

Områdesutveckling i Göteborg

I Göteborgs stads budget för 2020 framgår att politikerna i Göteborg har valt att gå efter polisens lista över utsatta områden för att skapa en jämlik stad. Målet är att stadens ”särskilt utsatta” områden ska vara avförda från polisens lista senast 2025. Arbetet ska påbörjas 2020 genom att ”utveckla och stärka Biskopsgården”. Det märks i budgeten att Göteborg saknar en gemensam stadsövergripande strategi för områdesutvecklingen. Konkreta insatser handlar om brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder i utsatta områden, arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck och mot radikalism/extremism.

Hjällbo finns idag med på polisens lista över särskilt utsatta områden i Göteborg, i sällskap av Bergsjön, Biskopsgården, Hammarkullen, Lövgärdet och Tynnered. Göteborgsägda AB Framtiden äger bostadsbestånd i alla de särskilt utsatta områdena. I Hjällbo ägs och förvaltas samtliga bostäder av bostadsbolaget Poseidon som ingår i Framtidenkoncernen. Koncernen har enligt stadens budget ett centralt socialt ansvar för att områdena avförs från polisens lista. I Framtidenkoncernens områdesutvecklingsplan 2020-2030 konstateras att social hållbarhet är nyckeln till att nå målet⁹. I planen presenteras en strategi på två ben. Dels ska en bostadsförvaltning ”med extra hög fokus på närvaro och trygghet” implementeras vilket bland annat innebär att främja lokala mötesplatser som ”är till nytta för de boende, verksamma och besökare i närområdet”. Dels ska en stadsutveckling äga rum som ska ”bidra till att skapa framtidstro” genom ”mod, innovation och investeringar”. Det innebär bland annat att

[locka] fram innovation i och till våra utvecklingsområden genom att finansiera spjutspetsinsatser inom social och ekologisk hållbarhet och hälsa.

Innovation är ett ord som blivit buzz-word för nytänkande. För att ta reda vad innovation inom social hållbarhet kan innebära behöver vi fördjupa oss lite i begreppet social innovation.

---

⁹ Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020-2030 <https://www.framtiden.se/wp-content/uploads/2020/09/Framtidenkoncernens-strategi-f%C3%B6r-utvecklingsomr%C3%A5den-2020-2030.pdf>

Social innovation

Social innovation har vuxit fram som ett svar på behovet att hitta nya vägar framåt för att hantera de komplexa samhällsproblem som följer på växande sociala, demografiska och klimatmässiga utmaningar. TEPSIE (the Theoretical, Empirical, and Policy Foundations for Building Social Innovation in Europe) var ett europeiskt forskningsamarbete åren 2012 - 2014 som samlade institutioner från Danmark, Storbritannien, Tyskland, Polen, Grekland och Portugal för att utforska begreppet social innovation, med finansiering från EU-kommissionen¹⁰. I sin slutrapport definierar TEPSIE social innovation såsom

new approaches to addressing social needs. They are social in their means and in their ends. They engage and mobilize the beneficiaries and help to transform social relations by improving beneficiaries' access to power and resources¹¹.

Mycket litteratur om social innovation är påverkad av ett entreprenöriellt 'produkt'-tänkande och teknologisk innovation. Social innovation är visserligen nära förknippat med socialt entreprenörskap och sociala företag men ska inte likställas med det, enligt TEPSIE. I slutrapporten manas till försiktighet med att ha förhoppningar om att sociala innovationer ska kunna fylla hålen efter politiskt beslutade åtstramningar av offentliga medel, eller att de ska kunna lösa komplexa sociala problem som kräver strukturella reformer. Samtidigt föreslås att den forskning som finns om sociala rörelser skulle kunna bidra till en bättre förståelse av sociala innovationers effekt på makt- och resursfördelningen i samhället, som ett komplement till studiet av sociala innovationer utifrån ett entreprenörskaps- och teknologiska perspektiv.

Mötesplats Social Innovation (MSI) är ett samarbete mellan svenska lärosäten som utvecklats av Malmö stad och Malmö universitet med stöd från Vinnova¹². MSI finns idag vid sex lärosäten och utgör, enligt hemsidan, "den samlade nationella kunskaps- och samverkansplattformen för social innovation och socialt företagande". På sin hemsida definierar MSI social innovation i enlighet med EU-kommissionen såsom

¹⁰ TEPSIE står för Läs mer på <https://cordis.europa.eu/project/id/290771/reporting>

¹¹ TEPSIE (2014) Social Innovation Theory and Research. A Guide for Researchers., s. ....

¹² <https://socialinnovation.se/>

idéer som möter sociala behov, bygger sociala relationer och skapar nya samarbeten. Sociala innovationer kan vara alltifrån produkter och tjänster till nya modeller som möter behov som inte tidigare har tillgodosetts.

Effekten och värdeskapande av en social innovation förklaras i en intervju med Jenny Carencó, VD för rådgivningsföretaget Prosper, som ”skillnaden mellan vad som skulle ha hänt om vi ingenting gör” och ”utfallet, det vill säga den förändring som vår insats skapar”.

MSI inleder en handbok om effektmätning med ett citat från Chris Sigaloff, nederländsk expert på social innovation, som menar att

social innovation is not only about methods and instruments, but mainly about rethinking values¹³.

Geoff Mulgan är före detta VD på Nesta och internationellt erkänd inom social innovation. På MSI:s hemsida uttalar han sig om vikten av att se att samhället är fullt av förmågor och kreativitet som kan bidra till att lösa de stora utmaningarna. Det viktigaste med social innovation är inte de tekniska frågorna utan viljan att utforska, pröva och våga ta risker, säger Geoff Mulgan. Tyngdpunkten på MSI:s hemsida ligger dock på företagande och entreprenörskap, inte på nya förhållningssätt för att hantera sociala problem.

---

¹³ Ett inledande citat i publikationen *Alla pratar om det, men få gör det - en handbok i effektmätning*. Publikationen finns på <https://socialinnovation.se/msi/effektmätning/>

Changers hub är en innovativ aktör

Kunskapsöversikten om områdesutveckling speglar att Changers hub inte gör det förväntade. Där kommunala projekt oftast begränsar sitt fokus till förorten och ignorerar hela staden-perspektivet arbetar Changers hub utifrån en helhetssyn som kopplar individens drivkraft i ytterstaden till stadsövergripande nätverk, till företagen, till innerstaden. Efter fem års verksamhet är det ännu svårt att mäta genomslagskraften men målet är att på sikt påverka och förändra samhällets föreställning om vem som kan nå framgång, hur en framgångsrik person ser ut. Målet är att den som har makt och inflytande över möjligheterna ska se det som självklart att hålla dörren öppen för olika erfarenheter och perspektiv.

Det framgår även att Changers hub bryter normen för hur arbete för unga i förorten brukar gå till genom att utgå från det som forskningen kallar för *notional accessibility* - hur de unga upplever stadens tillgänglighet. Bristen på inspiration, kunskap och nätverk är hinder som är osynliga för majoritetssamhället men som gör startsträckan så lång för förortens unga. Det handlar inte om inkludering av några som är 'annorlunda'. Det handlar om att majoritetssamhället ska se kraften och potentialen i varje individ och om att öppna upp diskriminerande strukturer. Changers hub arbetar för att väggar ska rivas mellan inner- och ytterstad, mellan majoritetssamhället och marginaliserade områden, mellan stad och landsbygd. Nya rum behöver byggas där var och en kan vara sin identitet trogen och känna sig bekväm oavsett hudfärg, könsidentitet, religion, klädsel eller bostadsadress.

4. Perspektiv på Göteborg

Under året har cirka 30 samtal ägt rum med olika personer i Göteborg, varav de flesta under våren och försommaren 2020. Några samtal ägde rum på plats i Göteborg och andra i onlinemöten. Vi använde oss av snöbollsmetoden, vilket innebär att genom en första grupp personer få förslag på nya personer att intervjua som i sin tur föreslår andra. För att få tag på rätt personer att intervjua började vi med personer i Changers hubs eget nätverk. Genom dem fick vi tips på andra personer som vi inte kände. Vi har träffat personer som vuxit upp med föräldrar med migrationsbakgrund, eller som själva migrerat som unga till Sverige. De flesta har vuxit upp i förorten, några i innerstaden. Några av dem arbetar idag inom civilsamhället, som fritidsledare inom kommunen, är studenter, eller är på väg att genomföra egna entreprenöriella idéer. Andra är verksamma inom akademien, som konsulter eller i strategiska roller i den privata sektorn. Några personer är majoritetssvenskar i positioner där de hanterar människors ojämlika livsvillkor i den segregerade staden. När personer vi redan pratat med började återkomma som förslag insåg vi att vi nog nått fram till de personer som var mest relevanta för studiens syfte. Tyvärr fick vi inte kontakt med något företag som hade perspektiv på den fråga som ställdes i alla samtal: Hur ser möjligheterna och hindren ut för unga från ytterstaden att förverkliga sina drömmar i Göteborg?

Samtalen gav ett starkt intryck av att det råder en hög grad av bristande tillit i staden.

Därför har vi valt att anonymisera de personer som berättar om hur det är att bo och verka i Hjällbo och andra likande områden, medan de personer som från en position av relativ makt reflekterar mer generellt över situationen får framträda med sina namn.

En polariserad stad

Göteborg beskrevs av flera personer som en av Europas mest segregerade städer där ytterstaden betraktas som farlig av majoritetssamhället. I samtalen framträdde Göteborg som en polariserad stad. Det finns ett narrativ som säger att områdena befolkas av islamister. Detta narrativ bidrog till att den före detta politikern Ann-Sofie Hermansson anklagades för - och under våren 2020 friades från - grovt förtal av två muslimska kvinnor som hon kallade för "extremister" och "försvarare av terrorister". Det berättades att stadens makthavare inte vill ge plats åt alla i det offentliga samtalet. Att de som har valt att göra egna grejer förorten har blivit stämplade för att jobba med islamister. Vi hörde att om du söker pengar från MUCF

(Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor) men någon gång varit med i unga muslimer så får du inte pengar.

Genom samtalen framträdde konsekvenserna av att det saknas en övergripande strategi för stadens områdesutvecklingsarbete. När det satsas på ett område i taget skalas budgeten ner för andra områden. Angered återkom i flera samtal som ett exempel som det satsades på. För den som bodde där var det jättebra:

I Angered kunde man göra coola grejer. Det var dans, kultur, sport. Man var servad i Angered. Vi var lite 'bortskämda'. Det är inte alls samma känsla i Hjällbo. Det finns inte ens en sporthall i Hjällbo.

Kultur- och idrottsföreningar i andra bostadsområden försvann när allt gick till Angered. Det berättades för oss att de enda som blir kvar när resurser satsas på ett område i taget är de etniska och religiösa föreningarna. Följden blir att de som är aktiva lokalt tenderar att vara personer som identifierar sig genom religion eller etnicitet. Den som till exempel vill driva konst- och kulturfrågor på ett inkluderande sätt får svårt att navigera i en miljö som på vissa ställen blivit alltmer separatistisk¹⁴. På det viset bidrar stadens sätt att satsa på ett område i taget till separatism. I flera samtal framkom att det från staden saknas ett genuint intresse för att på riktigt vilja förstå och arbeta tillsammans med människor i förorten i strävan efter att bli en socialt hållbar stad.

Innerstaden är inte intresserad av förorten eller erfarenheterna från andra kulturer.

För vem är framgång inte möjlig?

Från samtalen framträdde en bild av att aktiviteter med kvalitet för ungdomar förläggs till centrala staden. Frilagret är det enda som finns när lokala fritidsgårdar läggs ner. Det saknas mötesplatser i förorten som är öppna när unga har tid. För att få kvalificerad läxhjälp behöver du åka in till stan. Det bidrar till känslan av att Orten saknar värde för staden vilket i sin tur leder

¹⁴ De här reflektionerna är av generell karaktär och baseras inte på erfarenheter från just Hjällbo. Vi har inte haft möjlighet att närmare undersöka hur föreningslivet ser ut specifikt i Hjällbo.

till att den som bor där flyttar härifrån så snart möjligheten ges. En av de unga personer vi pratade med som bor i Hjällbo sa:

Vill du bli framgångsrik måste du flytta härifrån. Väljer du att stanna är du inte framgångsrik.

Den grupp unga, två kvinnor och fyra män mellan 20–27 år, som vi samtalade med en eftermiddag i Hjällbo var överens om att de flesta skulle säga att framgång innebär att kunna flytta härifrån. De enda förebilder som syns är de kriminella eftersom de har pengar:

De som lever bra är de som tog en annan väg.

Känslan är att det inte finns något stöd att få i Hjällbo från kommunen för den som har drömmar och idéer. Kommunen anställer till exempel aldrig någon från Hjällbo eller Angered i verksamheter som bedrivs i området:

De som jobbar i Angered är från Askim och Hovås, de är inte från området.

De anställer bara folk utifrån.

Vi vet vad som behövs, vad som är bra eller dåligt, men dom anställer nån utifrån.

Det som är bra med Hjällbo är folket som bor här, tyckte gruppen. Det är tryggt. Det finns en gemenskap:

Man kan släppa ut sina småsyskon. Man behöver inte vara orolig, man har alltid nån man känner som skickar hem dom om dom gör något. Alla känner alla.

Alla respekterar varann här, om du jobbar på Volvo eller är kriminell har du lika stor respekt.

Om någon från området skulle vilja göra något för området skulle vi stötta den personen, menade gruppen. Man ställer upp för den personen.

Flera av dem vi intervjuat talade om en ung generation i Hjällbo som försöker kämpa men som saknar erfarenheten av att göra det. ”Grabbarna på torget” beskrevs som ödmjuka men tillbakadragna. De har inte fått möjlighet att engagera sig och de vet att de ska jobba på verkstadsgolvet i hela sitt liv. Hammarkullens självorganisering och aktivism har inte nått till Hjällbo. Platsen uppfattas som lite mittemellan eftersom den ligger såpass nära stan. Det har blivit ett område i kläm. Bilden är att Rädde Barnen är starkt i Hjällbo, medan den kommunala fritidsgården inte funkar bra. Östra Göteborg har gott rykte för sina verksamheter, men i Hjällbo finns nästan inga verksamheter kvar. Det fanns en utbredd misstro mot kommunen från alla vi mötte i Hjällbo.

De erfarenheter unga har som vuxit upp i välbeställda bostadsområden jämfört med ungas erfarenheter från marginaliserade områden är som ’svart och vitt’ menade en person som själv vuxit upp i Mölndal i en familj med sydeuropeiskt ursprung och med skolgång på Samskolan i centrala Göteborg. En annan person som jobbat med ungt entreprenörskap beskrev det som ”oceaner mellan perspektiven” hos exempelvis unga från Torslanda och unga från Biskopsgården, där unga från Torslanda har kunskap om möjligheterna och nätverk att få tillgång till dem:

Det är så påtagligt att så många av dem vi möter bara har en halv del av pusslet. Bara detta att röra sig i geografien: om man bor i Biskopsgården tar man sig inte längre än till Backaplan - resten av staden är inte för mig.

Att bara ha ”en halv del av pusslet” handlar också om omgivningarnas förväntningar. Det berättades om unga i marginaliserade förorter som nedvärderas av sina lärare och styrs till vissa yrken av sina studievägledare. Det finns förutbestämda vägar beroende på var man bor. Vi hörde talas om fritidsledaren som skaffade sig kontakter på Sahlgrenska och Chalmers för att göra det möjligt för ungdomar att gå bredvid en intressant yrkesroll, istället för att alltid styras till praktik inom äldreomsorg och barnomsorg. En gymnasieelev som bor i Hjällbo gjorde själv ett aktivt val att gå i gymnasiet i stan eftersom hon kände sig tvungen att behöva bevisa för majoritetssamhället att hon kan:

Läraren sa att om du vill ha utmaningar så ska du söka Polhemsgymnasiet. Någon annan sa att du kommer inte att klara det. Då kände jag att jag måste anta utmaningen. Mina kompisar går på Angeredsgymnasiet. Min kompis sa att hon ville bevisa att man kunde stanna på sin plats men ändå lyckas. Min story var att gå ut i majoritetssamhället och visa dem att jag kan.

Vissa går vilse, de har inte passat in. Hälften av killarna i den här elevens förra klass har hoppat av. Vissa är motiverade till fortsatta studier och andra inte, men alla unga vill ha ekonomisk stabilitet. En fritidsledare i Gamlestaden konstaterade att

vi på fritidsgården kan hjälpa dem men det kan grabbarna på torget också. Frågan är vilket de väljer.

Det som inte syns för majoritetssamhället är att det också finns kraft i förorten. Är man en underdog har man andra sorters drivkrafter för att vilja bidra, utveckla och ge tillbaka. Det är en kraft som inte tas tillvara, menade en person som själv vuxit upp i ytterstaden och idag är oppositionspolitiker i stadshuset.

En stad som saknar entreprenörsanda

Entreprenörskap betraktas i allmänhet av politiker som ett sätt att öka sysselsättningen och minska behovet av försörjningsstöd. Det är en politik som prioriteras i såväl Stockholm som Göteborg. Enligt dem vi pratat med saknas det dock i Göteborg en brygga mellan sociala perspektiv och näringsliv. Göteborg är en arbetarstad, en industristad där entreprenörsandan hamnat mellan stolarna. Det finns inte heller ett socialt entreprenörskap på samma sätt som i Stockholm. Det saknas en naturlig förankring till näringslivet i det sociala arbetet. Det entreprenörskap som syns är ”vitt och manligt”.

Det finns många privata företag som säger sig vilja ta ett socialt ansvar och hitta framtidens talanger, menade Annie Hohlfält, som vid intervju tillfället arbetade med Innovation and Business Center i Biskopsgården och idag är utvecklingschef för social hållbarhet på Framtidenkoncernen. Samtidigt ser hon att många stannar på en retorisk nivå vad gäller att öppna upp för olikhet i bakgrund och erfarenhet bland sina anställda¹⁵:

¹⁵ En färsk rapport från Västsvenska handelskammaren visar att 82% av 384 tillfrågade företag saknar en strategi för mångfald och inkludering. Se <https://www.vastsvenskahandelskammaren.se/globalassets/formular/kompetensforsorjning/rapporter/na-framgang-med-mangfald-vastsvenska-handelskammaren-2020.pdf>

Mångfald av alla slag kräver energi och skapar friktion. Det är lättare när det är helt homogent. När det väl kommer till kritan utmanas befintliga strukturer.

För en långsiktig hållbar utveckling behöver näringslivet se att det finns en vinst att göra med medarbetare som har olika bakgrunder och erfarenheter. Finns inte engagemanget från styrelsen finns inte finansiering till en socialt hållbar samhällsutveckling. De enda företag som har blivit samhällsbyggare är bostadsbolagen, menar Amad Raja från Västsvenska Handelskammaren.

Dahir Khalid som är konsult i affärsutveckling med fokus på social hållbarhet och integration, ser att det i Stockholm och Malmö finns många förebilder som är kvar i förorten och som unga därför kan relatera till. De blir en brygga mellan orten och näringslivet, orten och kulturen. I Göteborg finns ingen naturlig förankring mellan näringslivet och ytterstaden.

Göteborg trampar vatten jämfört med Stockholm och Malmö.

Det saknas länkar mellan näringslivet och ytterstaden. Stipendier som erbjuds från Volvo eller Yesbox når inte ut till dem som skulle behöva det. Stora delar av näringslivet i Göteborg bärs av fordonsindustrin, med Volvo i spetsen. Därför kretsar mycket kring Volvo i startup-världen, menade Afra Noubarzadeh som jobbar som innovationskonsult parallellt med att han skriver en rapport åt Göteborgs stad om cirkulära företag:

Det är bara reklambranschen som investerar i social hållbarhet, men de har bara råd när det är högkonjunktur.

Ett välgörenhetsarbete som inte utmanar rådande strukturer

Roelofs och Salonens kunskapsöversikt visade att områdesutveckling för att minska segregationen fokuserar på individens ansvar medan statens och kommunens ansvar för att motverka segregering och samhällsstrukturer ignoreras. Den här bilden bekräftades i våra samtal. Det har varit en stereotyp att det hänger på individen, sa Ali Tabrizi, affärsutvecklare vid Johanneberg Science Park och aktiv i Västra Hisingen Basket i Biskopsgården. Samtidigt finns det så mycket strukturella hinder för unga att alls komma in på arbetsmarknaden:

Om du inte lyckas själv misslyckas du också själv, i synnerhet andra generationens invandrare.

Många gör hjälpinsatser, men man vill inte vara en person bland många som gått en ledarskapsutbildning, sa en person. Man vill få syn på vem man själv skulle kunna vara.

Det reella saknas, de verkliga historierna om hur jobbigt det är att vara rasifierad i en vit arbetsplats.

Det verkar saknas intresse för att låta sig utmanas och de allra flesta företag närmar sig ämnet utifrån ett CSR-perspektiv, tyckte Ali. Det innebär vanligtvis att det finns en pottpengar som kan användas till välgörenhetsinsatser men som inte påverkar det egna företagets organisation och kultur. En del av problemet är att de som äger frågan om integration och social hållbarhet i staden oftast är personer från vit medelklass som gör sin egen analys, ansåg Dahir:

Många vill väl men okunskapen och oerfarenheten, det fattas mycket. Det behövs nyckelpersoner som vet hur det är.

Anna Holmberg Borkmann arbetar på Sahlgrenskas och Chalmers entreprenörsskolor. Hon talade om de ofrivilliga entreprenörerna som hellre vill ha ett jobb och där entreprenörskapet blir en sista utväg. Hon talade om utanförskapets entreprenörskap. Vad innebär entreprenörskapet om du har en utsatt roll i samhället? Om du inte passar in i normen? Det finns strukturella anledningar till att många inte får jobb. Utländsk härkomst kan vara ett hinder och göra det svårare att växa och känna tillhörighet i majoritetssamhället. Hinder skapas genom majoritetssamhällets bristande insikter, menade Anna. De som sitter på makt i samhället har ett ansvar för att möjliggöra framväxten av en socialt hållbar stad:

Vi vet att våra studenter, som är toppstudenter, kommer att bli reella makthavare. De ska förstå att de är privilegierade och det är ett privilegium som förpliktigar. Vi lägger tid på er för att vi ser er som förändringsbärare. Vi vill instifta en intuitiv ryggradskänsla att den dag ni får en position så ska ni känna ansvar för sociala frågor. Ni måste förstå att ni ska bära ansvar för hållbarhet i samhället. Vi måste förklara att det är skillnad på teoretisk möjlighet och praktisk möjlighet.

Anna var kritisk till att utanförskapet och utsattheten alltid är det som definierar människor i ytterstadsområdena. Hon påpekade att även de unga som klarar skolan kan vara en form av riskgrupp eftersom de med sin utbildning är intressanta för gängens mer avancerade kriminella aktiviteter. Därför, menade hon, behöver vi nå bredare målgrupper än de som står längst bort från utbildning och arbete.

Annie Hohlfält menade att det som görs av olika aktörer ofta ”snuttifieras” i små projekt i förorten:

Vi gör lite här och lite där. Bättre att någonting blir gjort än ingenting gjort, men det är ett systemfel med gigantiska proportioner.

Hon förklarade att den kommunala verksamheten vill ha distans till näringslivet:

I välfärdssidan av den kommunala verksamheten finns en rädsla att man ska hamna i klammeri med att gynna enskilda företag /.../ Det handlar om synen på hur nära ett samarbete med näringslivet en kommunal verksamhet får vara när det gäller socialt arbete.

Varför behövs Changers hub?

Alla vi talade med välkomnar Changers hub till Göteborg. Marie Fall har gått från näringslivet till offentlig sektor, driver en poddcast (inkluderingspodden) och sitter i styrelsen för Diversity Charter. Hon menade att det finns ett enormt behov i Göteborg av den typ av verksamhet som Changers hub bedriver. Politikerna har inte kompetensen och ingen samlar näringslivet för en socialt hållbar stadsutveckling:

Vi behöver prata affärsnytta, KPI, nyckeltal, inte så mycket snäll och hjärta. Det är business, mångfald lönar sig. Marknadsföringen och busnesstänket är viktigt.

Det Marie attraherades av när det gäller Changers hub är att det är en verksamhet som utstrålar att 'du kan!':

Det räcker att det finns en som tror på dig. Jag blir tårögd när jag hör om konceptet. Att det inte är en pluggstuga. Det behöver bli attraktivt, att kunna göra musik, studiebesök: 'what's in it for me'. Det är sexigt, inte bara sunkiga möbler och gångertabellen.

Anna Holmberg Borkmann pratade också om den positiva energi som omger Changers hub:

Det Changers hub tillfört [i Stockholm] är en energi som är svårt att bygga annars. Changers hub har the coolness factor som kidsen behöver för det gör att dom dyker upp. Vi har inte haft tiden och resurserna att göra det. Changers hub behövs i Göteborg.

Eman Khalif har många års erfarenhet av att jobba med unga och civilsamhället i Angered. Hon uppskattar att Changers hubs aktiviteter utgår från det unga i orten själva uttrycker behov av:

Det jag gillar med Changers hub är att där skapas någonting man saknade när man var ung. Att lära sig om privatekonomi, entreprenörskap och att demokratisera digital kunskap som kodning eller programmering. Tillgängligheten till vissa rum som kommer med den här kunskapen. Kunskap man inte kan lära sig i skolan. Jag gillar också community-tanken, att ge tillbaka.

Eman tyckte att det är för mycket fokus på jobb i de projekt som genomförs idag. Det handlar om att unga ska bli skattebetalare. Det blir ett fokus som glömmer den stora bilden, att unga kan kanalisera sina drivkrafter på flera sätt för att utveckla samhället. Det är viktigt med långsiktighet, relationer och tillit, inget kort projekt-tänk.

Flera personer uttryckte vikten av att vara långsiktig. Att vara ödmjuk och låta verksamheten växa organiskt, hitta nyckelpersoner och allierade. Bilden som tecknades i samtalen är av en

stad där den ömsesidiga misstron är stor. Vi påmindes om att Göteborg är något annat än Stockholm:

Hitta folk som är tuffa men ödmjuka, stolta: 'vi är här för att ta plats'. Men man får ta med sig att det är en annan liga, en annan sorts motståndare som kräver en annan sorts smidighet.

Nyckeln är att mobilisera lokalt och att lokalt förankrade personer bygger nätverket av allierade i området - i det lokala civilsamhället och näringslivet, och med kommunen och bostadsbolaget.

Vi måste göra det själva innan ni kommer. Det är då det blir organiskt. Changers hub ska komma hit och rådgiva, men det ska inte vara en mall att följa.

Från sitt hela staden-perspektiv såg Annie Hohlfält att det finns mycket engagerade människor och andra aktörer som är intresserade av att det görs:

Som jag uppfattar Changers hub skapar ni ett stort värde med en plattform där man kan mötas /.../ Ett Changers hub behövs och skulle skapa goda förutsättningar genom att köra i Hjällbo.

Med sina kunskaper från startups och cirkulär ekonomi var Afra Noubarzadehs råd att "skaffa en överlevnadsbudget initialt" genom bidrag från kommun och stiftelser för att sedan bygga upp ett eget kapital.

5. Reflektioner

Det här är våra reflektioner efter att ha dokumenterat och analyserat den information vi tagit del av.

- Det yttersta ansvaret för att staden inte har en övergripande strategi för en långsiktig områdesutveckling vilar på dess politiker. Det märks i intervjuerna att staden saknar en övergripande strategi för områdesutvecklingen. Polariseringen i staden är därför inte något som 'bara händer' utan är en konsekvens av att vissa områden ignoreras av politiker och beslutsfattare. När satsningar görs på ett område i taget utarmas områden som inte har turen att ha eldsjälar i den lokala kommunala förvaltningen. Hjällbo är ett sådant område.
- Bristen på koppling mellan socialt engagemang, entreprenörskap och näringsliv är tydligt. Vi kunde konstatera ingen vi mötte pratade om näringslivet när det gällde att hantera utmaningarna för att nå social hållbarhet. Det pratades om offentlig sektor och civilsamhället, men aldrig om företagets roll i ekvationen. Ingen pratade om näringslivets betydelse för en socialt hållbar utveckling av staden.
- En områdesutveckling som tar sin utgångspunkt i polisens lista över särskilt utsatta områden lägger fokus på att minska kriminaliteten. Därför blir målgruppen för många insatser unga som inte är motiverade i skolan och är i riskzonen för att göra destruktiva val. Att det är viktigt att också stötta unga med driv, kraft och drömmar syns inte i en problemdefinition som utgår från våld och kriminalitet. Detta trots att det finns en medvetenhet om att unga som har bra betyg i skolan också riskerar att göra destruktiva val om de inte ser att samhällets möjligheter är till för dem.
- Enligt den dominerande problembeskrivningen är otrygga områden synonymt med områden som Hjällbo. Men de unga vi talade med säger att Hjällbo är en trygg plats. Otrygga områden är för många i förorten istället platser där de flesta är vita svenskar, där du alltid riskerar att mötas av en nedvärderande blick eller rasistiska och diskriminerande mikroaggressioner¹⁶. Upplevelsen av otrygghet i majoritetssvenska områden leder till att staden inte är tillgänglig för unga från förorten (*notional accessibility*). Det är en negativ effekt av bostadssegregationen som majoritetssamhället vanligtvis blundar för.
- Ett bostadsområde som av omgivningen betraktas som en dålig plats, som staden inte satsar några resurser på och som är nedgången, ful och färglös signalerar för alla att den som bor där inte har något

---

¹⁶ Göteborgsposten 2020-12-03 <https://www.gp.se/nyheter/gp-granskar/s%C3%A5-vill-politikerna-bek%C3%A4mpa-rasismen-i-g%C3%B6teborg-1.37927893> | artikeln framgår att Göteborg antagit en plan mot rasism i början av året 2020, vilket är ett steg i rätt riktning.

värde för staden. En del av det som upplevs som innovativt med Changers hub är deras lokaler som är coolt inredda och talar om för besökaren att du är viktig och du är värd en skön miljö. Det är en viktig signal i ett arbete för att stärka unga i förorten.

- När din lärare och yrkesvägledare talar om för dig att du inte kommer att klara utmaningen leder det i förlängningen till att arbetsgivare inom kvalificerade yrkesområden inte heller letar efter framtida medarbetare i ditt bostadsområde. Du förväntas bli föremål för sociala insatser. Det fördummar samhället som går miste om drivkraften hos ytterstadens unga som vill bidra till och utveckla staden mot att bli långsiktigt socialt, ekonomiskt och klimatmässigt hållbar.
- I Hjällbo fanns känslor av bitterhet, hopplöshet och stort avståndstagande till kommunen bland dem vi talade med. De tyckte att kommunen inte tar tillvara på de boendes kunskap om området, bland annat för att den inte anställer folk som bor där. En konsekvens blir att unga saknar kunskap om hur kommunen fungerar och får svårt att hitta relevant stöd för sina idéer. I botten ligger en bristande tillit mellan staden och de boende i Hjällbo som bara blir starkare ju fler negativa erfarenheter unga gör i mötet med kommunen. Berättelserna bekräftar de forskningsresultat som pekar på behovet av att lyssna och beakta boendes levda erfarenhet för att kunna bygga tillit mellan staden och alla dess invånare.
- Changers hub startade i en kommun där det fanns ett intresse för att stärka lokala initiativ, där tjänstepersoner på fältet kände området väl och bodde i närområdet. Unga eldsjälar togs om hand och gavs stöd eftersom tjänstepersonerna kände dem och trodde på dem. Förutsättningarna ser helt annorlunda ut i Hjällbo. Det är en viktig insikt som ytterligare förstärker behovet av att ha personer med på den fortsatta resan som har människors förtroende lokalt i Hjällbo och som känner situationen där väl.
- Berättelserna visar tydligt att det är bärarna av det lokala narrative som måste vara aktörer i utvecklingen av ett Changers hub i Hjällbo. Det är bara personer härifrån som har de boendes förtroende och som kan ge legitimitet åt verksamheten. Grundarna av Changers hub kan ge råd, tips och bidra med nätverk men det är bara ett lokalt förankrat team som kan utveckla verksamheten.
- Forskning om stads- och samhällsutveckling visar att Changers hub är en förening som bryter normen för vad en aktör från förorten förväntas göra. För att behålla uppmärksamheten på vad som händer och navigera rätt i de nya omständigheterna är det angeläget att fortsätta följa verksamhetens utveckling vid en möjlig etablering i Hjällbo. Det kan göras genom följeforskning eller *developmental evaluation*, en typ av lärandeprocess som stöttar en aktör som verkar i socialt komplexa sammanhang att vara medveten om sina och andras antaganden, se mönster i verksamhetens utveckling och bli uppmärksam på oförutsedda effekter som kan tas tillvara alternativt behöver hanteras.

6. Slutsatser

Det finns utrymme för Changers hub att starta en verksamhet i Göteborg och Hjällbo är en bra plats att börja på. Förstudien har givit en inblick i hur situationen ser ut lokalt och hjälper oss att dra följande slutsatser:

1. Vi behöver ha många fler möten för att hitta allierade både i det lokala civilsamhället och i den kommunala beslutshierarkin. Vi är beredda på att möten med framförallt den kommunala beslutshierarkin kommer vara omgärdade av ömsesidig misstro och det kommer att ta tid att bygga tillit.
2. Det viktigt att vi, innan fler samtal initieras, kan anställa personer som är intresserade av att vara med och driva den fortsatta processen framåt, vilket är särskilt viktigt när det gäller att förankra Changers hub i det lokala civilsamhället i Hjällbo och andra ytterstadsområden.
3. Parallellt med det behöver en finansiering säkras som ger tid och utrymme att påbörja en långsiktig etablering av Changers hub i Göteborg. Det handlar inte om att bli mottagare av bidrag utan om att möjliggöra ett samskapande. Det behövs en samfinansiering som inkluderar kommun, bostadsbolag, näringsliv, stiftelser och andra givare.
4. Det behövs en lokal i Hjällbo som är neutral i förhållande till andra aktörer, som fungerar för Changers hubs ändamål och är tillgänglighetsanpassad.
5. Så snart det finns personal på plats kan aktiviteter i form av coachning och inspirationsföreläsningar börja ta form i liten skala under hösten 2021. Coachningen är central för att lyssna in ungas intressen och behov för att därigenom utveckla relevanta kurser och kreativa studiebesök på företag i Göteborgsområdet, vilket kan påbörjas 2022.
6. En treårig följeforskning av etableringsprocessen vore önskvärd, dels för att tillförsäkra att etableringsprocessen inte går vilse och dels för att kunna bidra till forskning och kunskapsutveckling för en hållbar stadsutveckling.

Litteratur

Budget 2020 och flerårsplaner 2021-2022 för Göteborgs stad

Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020-2030

Hansson, Stina (2018) *Tillit och områdesutveckling, erfarenheter från Hammarkullesatsningen*. Göteborg: SDF Angered och Göteborgs universitet

Legeby, Ann och Hansson, Stina (2020) *Perspectives on accessibility: elaborating och methods and approaches with the aim to improve local living conditions*. Mistra Urban Futures Policy Brief 2020:01

Roelofs, Kim och Salonen, Tapio (2019) *Insatser i "utsatta" områden. En analys av 20 års områdesutveckling och lärdomar inför framtiden*. Bostad2030, www.bostad2030.se

TEPSIE (2014) *Social Innovation Theory and Research. A Guide for Researchers*.

Västsvenska handelskammaren (2020) *Nå framgång med mångfald. Hur vi löser kompetensbristen på västsvenska företag*.